

РЕСПУБЛИКА ТАТАРСТАН
БУИНСКИЙ
МУНИЦИПАЛЬНЫЙ РАЙОН
СОВЕТ
СТАРОТИНЧАЛИНСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
БУА
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ИСКЕ ТИНЧӘЛЕ
АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
СОВЕТЫ

РЕШЕНИЕ

15.06.2022 ел.

КАРАР

№ 48-1

Гражданнар, оешмалар һәм тарихи вакыйгалар
истәлеген мәңгеләштерү максатларында һәйкәлләр,
истәлек билгеләрен урнаштыру, аларның исемнәрен үзгәрту
тәртибе турындагы нигезләмәне раслау хакында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында»
2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасы
Буа муниципаль районның Иске Тинчәле авыл жирлеге Уставы нигезендә, дәүләтнен,
республиканың, муниципаль районның һәм (яисә) иҗтимагый мәнәсәбәтләрне үстерүгә зур
өлеш керткән һәм уңай йогынты ясаган атаклы гражданнар, оешмалар һәм тарихи
вакыйгалар турында истәлекләрне саклап калу максатларында Татарстан Республикасы
Буа муниципаль районның Иске Тинчәле авыл жирлеге Советы

КАРАР КАБУЛ ИТТЕ:

1. Расларга:

- Гражданнар, оешмалар һәм тарихи вакыйгалар истәлеген мәңгеләштерү
максатларында һәйкәлләрне, истәлекле билгеләрен урнаштыру, аларның исемнәрен
үзгәрту тәртибе турындагы нигезләмәне (1 нче күшымта);
- Күренекле гражданнар, оешмалар, тарихи вакыйгалар истәлеген мәңгеләштерү
турындагы материалларны карау комиссиясе турында нигезләмәне (2 нче күшымта);
- Буа муниципаль района Иске Тинчәле авыл жирлеге Советы каршындагы күренекле
гражданнар, оешмалар һәм тарихи вакыйгалар истәлеген мәңгеләштерү турындагы
материалларны карау буенча комиссия составын (3 нче күшымта).
- Һәйкәлләр, истәлекле билгеләр кую, гражданнар, оешмалар һәм тарихи вакыйгалар
истәлеген мәңгеләштерү максатларында аларның исемнәрен үзгәрту турында гаризалар
(үтенечнамәләр) формасын (4 нче күшымта).

2. Әлеге карап рәсми басылып чыккан мизгелдән законлы көченә керә һәм Татарстан
Республикасының хокукый мәгълүмат рәсми порталында (<http://pravo.tatarstan.ru>), шулай ук
Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре Порталында Интернет мәгълүмат-
телекоммуникация чөлтәрендә (<http://buinsk.tatarstan.ru>) урнаштырылырга тиеш.

3. Әлеге каарның үтәлешен тикшереп торуны үз өстемдә калдырам.

Буа муниципаль районны Иске Тинчәле
авыл жирлеге башлыгының урынбасары

А.З. Габайдуллин

Татарстан Республикасы
Буа муниципаль районы
Иске Тинчәле авыл жирлеге
Советының 15 июнь 2022ел
48-1 номерлы каарына
1 нче күшымта

Гражданнар, оешмалар һәм тарихи вакыйгалар
истәлеген мәңгеләштерү максатларында һәйкәлләр,
истәлек билгеләрен урнаштыру, аларның исемнәрен үзгәртү
тәртибе турындагы нигезләмә

1. Гомуми нигезләмәләр.

1.1. Әлеге Нигезләмәдә кулланыла торган төп төшөнчәләр:

Күренекле гражданин - аның эшчәнлеге даирәсендә жирлеккә һәм Ватанга озак вакытлы файда китергән казанышы һәм өлеше булган шәхес.

Һәйкәл - күренекле шәхес яки мөһим вакыйга истәлегенә скульптура яки архитектура корылмасы.

Истәлекле билгеләр - скульптура, архитектура һәм башка истәлекле объектлар.

Мемориаль такта- танылган шәхес яки мөһим вакыйга турында истәлекне мәңгеләштерүче язулы плитә.

Инициатор-дәүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары, юридик һәм физик затлар, учреждениеләр, ижтимагый оешмалар һәм хәрәкәтләр, шулай ук 10 кешедән ким булмаган инициативалы тәркемнәр.

Аерым тарихи әһәмияткә ия булган мәдәни кыйммәтләр-күренекле сәяси, дәүләт эшлеклеләре, милли геройлар, фән, әдәбият, сәнгать, спорт эшлеклеләре тормышына кагылышлы мемориаль предметлар..

Maxsus сәнгать әһәмиятенә ия булган мәдәни кыйммәтләр - 1946 елга кадәр төзелгән сәнгать сәнгатендә (готика, ренессанс (яңарыш), маньерилизм, барокко, классик, сентиментализм, академик, неоклассицизм, импрессионизм, импрессионизм, постимпрессионизм, экспрессионизм, модернизм, примитив, символизм, авангардизм, сюргардизм, реализонизм, шулай ук рәсем ясау сәнгатендә башка юнәлешләр (рәсем ясау), рәсем ясау сәнгатендә иҗат итеп гән әсәрләр

1.2. Мемориаль такталар биналар һәм корылмаларның фасадларында, шулай ук тарихи вакыйгалар булган, яшәгән, укыган һәм эшләгән биналар интерьеrlарында урнаштырыла; һәйкәлләр һәм истәлекле билгеләр Буа муниципаль районы Башкарма комитетының архитектура бүлгө билгеләгән урыннарда билгеләнә.

1.3. һәйкәлләр, истәлекле билгеләр һәм мемориаль такталар әзерләү һәм урнаштыру Иске Тинчәле авыл жирлеге советы каар кабул иткәннән соң гамәлгә ашырыла.

2. Зат яисә вакыйга истәлеген бирү турында каар кабул иту өчен нигезләр.

Һәйкәлләр кую турында каар кабул иту өчен нигез булып тубәндәгеләр тора: жирлек һәм Россия дәүләтеле тарихындагы вакыйганың әһәмияте; дәүләтнең, ижтимагый, сәяси, хәрби, житештерү эшчәнлегендә, фәндә, техникада, әдәбиятта, сәнгатьтә, мәдәнияттә, спортта шәхес казанышларын рәсми тану, шулай ук жирлеккә, районга һәм Ватанга озак вакытлы файда китергән эшчәнлекнең билгеле бер өлкәсенә аерым өлеш.

3. һәйкәлләр, истәлекле билгеләр һәм мемориаль такталар кую турында каар кабул иту тәртибе.

3.1. һәйкәлләр, истәлекле билгеләр һәм мемориаль такталар бирү инициаторлары булып дәүләт хакимияте органнары һәм жирле үзидарә органнары, предприятиеләр, учреждениеләр, ижтимагый оешмалар һәм хәрәкәтләр, шулай ук кименде 10 кеше булган гражданнарның инициатив тәркемнәре тора ала.

3.2. Һәйкәлләр, истәлекле билгеләр һәм мемориаль такталар урнаштыру инициативасы белән чыгыш ясаучы затлар авыл жирлегенә түбәндәге документларны тапшыра:

3.2.1. Һәйкәл, истәлек билгесе, мемориаль такта урнаштыру өчен:

- гариза;

- вакыйганың дөреслеген яисә исемен мәңгеләштерүче затның казанышларын раслый торган архив һәм башка документларның күчermәсе;

- әлеге бинада яшәү чорын күрсәтеп, тиешле торак-эксплуатация предприятиеләреннән яисә архивтан булган документлар, аның тормышы һәм эшчәнлеге мәңгеләштерелә;

- һәйкәл, истәлек билгесе яки мемориаль такта эскизы;

- һәйкәлдәге текст проекты, истәлек билгесе яисә мемориаль такта;

- һәйкәлләрне, истәлекле билгеләрне һәм мемориаль такталарны проектлау, әзерләү һәм урнаштыру эшләрен финанслау чыганаклары турында белешмәләр;

- һәйкәл, истәлек билгесе, мемориаль такта урнаштыру муниципаль милектәге объектлarda гамәлгә ашырылса, милекче белән килешү. Әлеге шартнамә Россия Федерациясе Граждан кодексының 606 статьясы нигезендә төзелә. Шартнамәнен рәвеше әлеге Нигезләмәгә күшымта булыш тора (5 нче күшымта).

3.3. Буа муниципаль районның Иске Тинчәле авыл жирлеге кергән гаризаларны һәм материалларны теркәү һәм исәпкә алуны гамәлгә ашыра, истәлекле билгеләр һәм мемориаль такталар урнаштыру буенча комиссиягә кирәkle документларны әзерли һәм җибәрә.

3.4. Комиссия үз эшен Иске Тинчәле авыл жирлеге Советы карары белән расланган комиссия турындагы нигезләмәләр нигезендә гамәлгә ашыра.

3.5. Кергән гаризаларны карау нәтижәсендә комиссия, якын туганнарының фикерен исәпкә алыш, һәйкәлләр, истәлекле билгеләр һәм мемориаль такталар урнаштыру мөмкинлеге яисә аларны урнаштыру өчен нигезләр булмау һәм әлеге Нигезләмәдә каралган нигезләр булмау турында карап кабул итә.

3.6. Һәйкәлләр, истәлек билгеләре һәм мемориаль такталар кую мөмкинлеге турында комиссия карап кабул иткәن очракта, авыл жирлеге Иске Тинчәле авыл жирлеге советына тиешле карап проектын әзерли һәм тапшыра.

Проектка карап күшымта итеп бирелә:

анлатма языу;

- комиссия утырыши беркетмәсеннән өзөмтә;

- һәйкәл, истәлек билгесе һәм мемориаль такта урнаштыру өчен - әлеге Нигезләмәнен 3.2.1 пунктында күрсәтелгән барлык документлар.

Кергән гаризаларны карау срокы - 30 көннән артык түгел.

3.7. Утенечләр инициаторлары комиссия карары белән килешмәгән очракта, комиссия рәисе аны һәм булган барлык материалларны Иске Тинчәле авыл жирлеге Советына җибәрә.

4. Һәйкәлләр, истәлекле билгеләр һәм мемориаль такталар кую һәм аларны карап тоту тәртибе.

4.1. Һәйкәлләр, истәлекле билгеләр һәм мемориаль такталар бары тик мәңгелек материаллардан гына башкарыла. Аларны урнаштыру урынының эскиз проекты Татарстан Республикасы Буа муниципаль районы Башкарма комитетының архитектура бүлеге белән килештерелә.

4.2. Һәйкәлләр, истәлекле билгеләр һәм мемориаль такталар мәжбүри тәртиптә аларны гамәлдәге законнар нигезендә баланска урнаштырганнан соң тапшырыла.

4.3. Баланстан файдаланучы аларны саклап калу, агымдагы тәэммин итү һәм яңарту чараларын күрә. Һәйкәлләрнән, истәлекле билгеләрнән һәм мемориаль такталарның агымдагы эчтәлеге янәшәсендәге территория белән проект билгеләгән бердәм комплекста гамәлгә ашырыла.

4.4. Һәйкәлләрнән, истәлекле билгеләрнән һәм мемориаль такталарның эшчәнлеге яисә аларны төшерү турындагы карап, моңа аны реставрацияләү таләп ителә яисә бинада

ремонт-реставрация эшләре үткәрелә торган очраклар керми, такта билгеләнгән бинада Иске Тинчәле авыл жирлеге советы тарафыннан кабул ителә.

5. Бәхәсләрне хәл итү тәртибе.

5.1. Әлеге хәлне үтәгәндә барлыкка килергә мөмкин бәхәсләр һәм каршылыклар сөйләшүләр юлы белән яисә законда билгеләнгән тәртиптә хәл ителә.

Татарстан Республикасы
Буа муниципаль районы
Иске Тинчәле авыл жирлеге
Советының 15 июнь 2022ел
48-1 номерлы каарына
2 нче күшмәтта

Танылган гражданнар, оешмалар, тарихи вакыйгалар истәлеген мәңгеләштерү турындағы
материалларны карау комиссиясе турында нигезләмә

1. Һәйкәлләрне урнаштыру тәртибе турындағы материалларны, аларның исемнәрен
гражданнар, оешмалар һәм тарихи вакыйгалар истәлеген мәңгеләштерү максатларында
үзгәрту истәлек билгеләрен карау мәсьәләләре (алга таба - Комиссия).

Комиссия әгъзалары саны - 6 кеше. Комиссия составына Татарстан Республикасы Буа
муниципаль районы Башкарма комитеты вәкилләре, учреждениеләр житәкчеләре керә.

2. Комиссия үз эшчәнлегендә Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы
закон актларына, Буа муниципаль районының Иске Тинчәле авыл жирлеге, Татарстан
Республикасы Буа муниципаль районының муниципаль хокукый актларына, әлеге
Нигезләмәгә житәкчелек итэ.

3. Комиссия карамагына түбәндәгеләр керә:

3.1. Татарстан Республикасы Буа муниципаль районының Иске Тинчәле авыл
жирлегендә гражданнар, оешмалар һәм тарихи вакыйгалар истәлеген мәңгеләштерү
максатларында һәйкәлләр, аларның исемнәрен үзгәрту тәртибе турында материаллар
кабул итү, аларны яңадан урнаштыру турында.

3.2. чагылдырылуның тұлыштығы буенча тапшырыла торған материалларга карата
таләпләрне билгеләү:

- бөек гражданнарның тормыш юлы һәм казанышлары;
- тарихи вакыйгаларның дөреслеге;
- предприятиеләрнең, учреждениеләрнең һәм оешмаларның роле.

3.3. Көргөн материалларны һәм документларны, шул исәптән экспертизы да кертеп,
башка оешмалардан белгечләрне жәлеп итеп карау (кирәк булғанда).

3.4. Гражданнарның, оешмаларның һәм тарихи вакыйгаларның хәтерен
мәңгеләштерү турында тәкъдимнәр әзерләү.

4. Тәкъдим ителгән документларны карау нәтижәсендә Комиссия түбәндәге
каарларның берсен кабул итә:

- үтенечнамәне хупларга, Иске Тинчәле авыл жирлеге Советы каарының тиешле
проектын әзерләргә;

- үтенечне кире кагарга, хәтерне мәңгеләштерү инициаторларына нигезле баш
тартуны җибәрергә.

5. Комиссия утырыши, Комиссия әгъзаларының кимендә яртысы булғанда, хокуклы
дип санала. Комиссия каары мондагы халық саныннан гади күпчелек тавыш бири юлы
белән кабул ителә.

Комиссиянең утырыш башланганчы язма рәвештә тәкъдим ителгән булмаган
әгъзаларының фикере тавышларны санаганда исәпкә алына.

6. Комиссия кабул итә торған хәтерне мәңгеләштерү турындағы каар каар
чыгарганда нигез булып тора. Комиссия каарларындағы нәтижәләр каарны чыгарганда
мәжбүри булмый.

7. Муниципаль предприятиегә яисә учреждениегә исем бири мәмкинлөгө турында
комиссия комиссия тарафыннан каар кабул ителгән очракта, комиссия секретаре Иске
Тинчәле авыл жирлеге Советына тапшырыла торған каар проектын әзерли.

8. Үтенечнамәне кире кагу турында комиссия тарафыннан каар кабул ителгән
очракта, кабат тикшерү узган караудан соң биш елдан да иртәрәк булмаган вакытта
чыгарылырга мөмкин.

Татарстан Республикасы
Буа муниципаль районы
Иске Тинчәле авыл жирлеге
Советының 15 июнь 2022ел
48-1 номерлы каарына
3 нче күшмәтта

Буа муниципаль районы Иске Тинчәле авыл жирлеге Советы каршындагы куренекле гражданнар, оешмалар һәм тарихи вакыйгалар истәлеген мәңгеләштерү турындагы материалларны карау комиссиясе составы

Садретдинова Лилия
Назим кызы

- Татарстан Республикасы Буа муниципаль районы
Башкарма комитеты житәкчесе урынбасары, комиссия рәисе
(килешү буенча);

Закиров Марсель Хәлил
улы

- Татарстан Республикасы Буа муниципаль районының Иске
Тинчәле авыл жирлеге башлыгының урынбасары, комиссия
рәисе урынбасары;

Низамова Резедә
Рифкаты кызы

- Татарстан Республикасы Буа муниципаль районының Иске
Тинчәле авыл жирлеге башкарма комитеты секретаре
(килешү буенча);

Комиссия әгъзалары:

Әхмәтҗанова Люция
Мәүләтҗан кызы

- «Буа туган якны өйрәнү музее» МБУ директоры (килешү
буенча);

Гыйззәтов Илдус Гашыйк
улы

- Татарстан Республикасы Буа муниципаль районы
Башкарма комитеты житәкчесенең беренче урынбасары
(килешү буенча);

Гыйльфанов Ринат
Мансур улы

- Татарстан Республикасы Буа муниципаль районы
Башкарма комитетының архитектура бүлеге башлыгы
(килешү буенча);

Гыймранов Ринат
Жәүдәт улы

- «Буа муниципаль районының Мәдәният идарәсе» МКУ
башлыгы (килешү буенча).

Татарстан Республикасы
Буа муниципаль районы
Иске Тинчәле авыл жирлеге
Советының 15 июнь 2022ел
48-1 номерлы каарына
4 нче күшымта

Һәйкәлләр, истәлекле билгеләр урнаштыру турында гариза (үтенечнамә),
гражданнарның, оешмаларның һәм тарихи вакыйгаларның хәтерен мәңгеләштерү
максатларында аларның исемнәрен үзгәртү

(предприятие, учреждение, коллектив исеме һ.б..)

хәтерне мәңгеләштерү турында үтенеч бирә:

1. Фамилиясе, исеме, атасының
исеме _____

---

2. Женесе_____

3. Туу датасы_____ Үлгөн датасы_____

4. Туган урыны_____

5. Белеме _____

(белгечлеге, уку йортының исеме, тәмамлау елы)

---

6. Гыйльми дәрәжәсе, гыйльми исеме _____

7. Нинди дәүләт бүләкләре белән бүләкләнде (а) һәм бүләкләү датасы

---

8. Соңғы яшәү урыны _____
_____

9. Гомуми хезмәт стажы _____

Тармактагы эш стажы _____

10. Биографик белешмәләр: _____
_____
_____
_____

11. Хәтер мәңгеләштерүгә тәкъдим ителүченең конкрет казанышларын (нигезләрне) күрсәтеп, характеристика _____
_____

мәңгеләштерү рөвеше һәм урыны _____
_____

Чыгымнар _____

(әзерләү, кору, урнаштыру һ.б..)

акчалар исәбеннән башкарылачак _____

(предприятие, учреждение, коллектив исеме һ.б..)

Беркетмә _____

(гомуми жыелыш һәм башкалар)

" ____ " 20 ____ ел

Вазыйфаи зат, закон чыгару инициативасы хокуки субъекты _____

_____
(имза) (тутырып язу)

Татарстан Республикасы
Буа муниципаль районы
Иске Тинчәле авыл жирлөгө
Советының 15 июнь 2022ел
48-1 номерлы каарына
5 нче күшымта

Арендалау шартнамәсе

Буа шәһәре

«_____» 20____ ел.

_____ нигезендә эшләүче _____, алга таба «Арендага бириүче» дип аталучы _____, бер яктан, һәм _____ нигезендә эш итүче _____, алга таба «Арендатор» дип аталучы, икенче яктан, түбәндәгеләр турында әлеге Шартнамәне төзеделәр:

1. Шартнамә предметы

1.1. Әлеге шартнамә нигезендә Арендага бириүче Арендаторга вакытлыча биләүгә һәм әлеге шартнамәгә аерылгысыз күшымта булып торучы тапшыру акты буенча (алга таба - милек) _____ адресы буенча _____ урнашкан объектлардан

торган күчемсез мәлкәтне (алга таба - мәлкәт) арендаторга вакытлыча биләүгә һәм тапшыру акты буенча бирергә, шулай ук биналар биләгән һәм алардан файдалану өчен кирәkle җир кишәрлекенә хокукларны тапшырырга тиеш була.

Югарыда телгә алынган күчемсез мәлкәт һәйкәл, истәлек билгесе, мемориаль такта кую (кирәклесен ассызыкларга) максатларында бирелә, ә атап әйткәндә: _____.

1.2. _____ хокуқында булган мәлкәт Аренда бириүчегә карый, бу _____ белән раслана. Арендага бириүченең җир кишәрлекенә хокуки _____ белән раслана.

1.4. Аренда түләве әлеге шартнамәнең аерылгысыз өлеше булып торучы мәлкәт актына Арендага бириүченең исәп-хисап счетына акчалар исәпләү юлы белән кул куйганнын соң өч көн эчендә кертелә.

Аренда түләве әлеге шартнамәнең озак вакытлы срогы булган очракта айга бер тапкыр кертелә.

2. Якларның хокуклары һәм бурычлары

2.1. Арендага бириүче бурычлы:

2.1.1. Тапшыру актын төзүне дә кертеп, мәлкәтне үз хисабына әзерләргә.

2.1.2. _____ тапшыру акты буенча Арендаторга әлеге шартнамәнең 1.1 пунктында билгеләнгән составта вакытлыча ия булуға һәм мәлкәтне файдалану өчен икенче вакытка (среклар) тапшырырга).

2.2. Арендатор бурычлы:

2.2.1. Тапшыру актына кул куелыр алдыннан тапшырыла торган милекне карап чыгарга һәм аның торышын тикшерергә.

2.2.2. Аренда түләвен әлеге шартнамәнең 1.4 пунктында каралган срокларда һәм тәртиптә вакытында кертергә.

2.2.3. Әлеге килешүнең гамәлдә булу срогы дәвамында милекне тиешле хәлдә тотарга.

2.2.4. Милекне агымдагы ремонтлауны гамәлгә ашыру.

2.2.5. Арендага салынган милекне эксплуатацияләүгә бәйле чыгымнарны алып бару.

2.2.6. Мәлкәтне үз исәбенә тулы бәягә иминләштерергә.

2.3. Арендатор Арендага бирүче ризалыгы белән тубәндәгеләргә хокуклы:

2.3.1. Мөлкәтне субарендага яисә наемга бирү, мөлкәтне түләүсез файдалануга бирү, шулай ук залогка аренда хокукларын бирү һәм хужалык ширкәтләренең һәм жәмғиятләренең устав капиталына кертем буларак яисә житештерү кооперативына пай кертеме буларак кертергә

2.3.2. Милек составына үзгәрешләр керту, аны реконструкцияләү, аның бәясен арттырып яхшырту.

2.4. Мөлкәттән файдалану нәтижәсендә арендатор тарафыннан алынган керемнәр аның милке булып тора.

2.5. Арендатор әлеге Шартнамә төзегән вакытта булган һәм милектән тулышынча яки өлешчә файдалануга комачаулаучы мөлкәттәге житешсезлекләр өчен җавап бирә, хәтта әлеге Шартнамә төзегәндә ул бу житешсезлекләр турында белмәс дә.

Мондый житешсезлекләрне ачыклаганда Арендатор үз теләге белән хокуклы:

2.5.1. Арендага бирүчедән житешсезлекләрне кире кайтаруны, йә аренда түләвен киметүне, йә житешсезлекләрне бетерү өчен үз чыгымнарын каплауны таләп итәргә.

2.5.2. Аренда түләвеннән әлеге житешсезлекләрне юкка чыгару өчен тотылган чыгымнарың суммасын арендага бирүчегә аренда түләве түләү вакыты житкәнчегә кадәр 5 көннән дә соңга калмыйча тотып калырга.

2.5.3. Шартнамәне вакытыннан алда өзүне таләп итәргә.

Арендага бирүче таләбе яки аның Арендага бирүче хисабына мөлкәтнәң кимчелекләрен бетерү нияте турында хәбәр ителгән арендага бирүче, кичекмәстән, Арендаторга бирелгән милекне тиешле хәлдә булган башка шундый ук милек белән алыштырырга яисә милекнәң кимчелекләрен бушлай бетерергә мөмкин.

Әгәр дә арендатор таләпләрен канәгатьләндерү яки аларга аренда түләвеннән житешсезлекләрне бетерү чыгымнарын тотып тору арендаторга китерелгән зыянны капламаса, Арендатор зыяннарың капланмаган өлешен кайтаруны таләп итәргә хокуклы. Аренда бирүче әлеге килешү төзегәндә килешенгән яки арендаторга алдан ук билгеле булган мөлкәтнәң житешсезлекләре өчен җавап бирми яки милекне караганда яки килешү төзегәндә аның торышын тикшергәндә арендатор тарафыннан ачыкланырга тиеш була.

3. Мөлкәтне яхшырту тәртибе

3.1. Арендатор житештергән мөлкәтнәң зыянсыз аерип алынганы аның милке булып тора.

3.2. Арендатор Арендага бирүче ризалыгы белән житештерелгән зыянсыз аерип алына алмаган аренда мөлкәтенең бәясен каплауга хокуклы.

4. Шартнамәнен гамәлдә булу вакыты

4.1. Әлеге килешү _____ срокка төzelә һәм дәүләт теркәвенә алынганнан соң, ул унике айдан артык вакытка төzelгән очракта үз көченә керә

4.2. Әлеге шартнамә яклар килешүе буенча озайтылырга мөмкин.

4.3. Үз вазыйфаларын тиешенчә үтәгән Арендатор, шартнамә срокы чыккач, башка затлар алдында өстенлеккә ия. Арендатор арендага бирүчегә әлеге килешүнен гамәлдә булу срокы тәмамланганчы 5 көннән дә соңга калмыйча яңа срокка килешү төзу теләге турында язмача хәбәр итәргә бурычлы.

5. Шартнамәне үзгәрту һәм вакытыннан алда өзу

5.1. Әлеге килешү якларның язма килешүе буенча үзгәртелергә яисә вакытыннан алда өзелергә мөмкин.

5.2. Арендатор таләбе буенча әлеге килешү Арендатор булган очракларда, суд тарафыннан вакытыннан алда өзелергә мөмкин:

5.2.1. Шартнамәдә шартларын яисә мөлкәтне билгеләүне шактый бозган яки берничә тапкыр хокук бозулар белән мөлкәт белән файдалана.

5.2.2. Милек сизелерлек начарлана.

5.2.3. Шартнамәдә билгеләнгән түләү срокы чыккач, ике тапкыр рәттән аренда түләве кертми.

5.2.4. Шартнамәдә билгеләнгән срокта милекне капиталь ремонтлауны башкармый.

Арендага бирүче шартнамәне бары тик арендаторга үз йөкләмәләрен үтәү кирәклеге турында язма кисәтү жибәргәннән соң гына вакытыннан алда өзүне таләп итәргә хокуклы.

5.3. Арендатор таләбе буенча әлеге килешү суд тарафыннан вакытыннан алда өзелергә мөмкин:

5.3.1. Арендага бирүче милекне арендаторга файдалануга бирми яки милек белән файдалануга киртә тудыра.

5.3.2. Арендаторга бирелгән мәлкәт, килешү төзегендә арендатор тарафыннан әйтелгән житешсезлекләр, алдан ук арендаторга билгеле булмаган һәм мәлкәтне караганда яки аның торышын тикшергәндә арендатор тарафыннан табылмаска тиеш.

5.3.3. Милек, Арендатор җавап бирми торган шартлар нигезендә, куллану өчен яраксыз хәлдә калачак.

Килешүне өзу турындагы таләп арендатор тарафыннан килешүне өзүгә яки 5 көн эчендә җавап алмыйча гына судка тапшырылырга мөмкин.

6. Арендага бирүчегә мәлкәтен кире кайтару

6.1. Әлеге Шартнамәне туктатканда, 10 көн дәвамында Арендатор, нормаль тузуны исәпкә алыш,arendaga бирүчегә милекне кире кайтарырга тиеш.

6.2. Арендатор үз хисабына милекне арендага бирүчегә кире кайтаруга әзерләргә тиеш, шул исәптән мәлкәтне кире кайтару турындагы актны төзү һәм тапшыруны да кертеп.

6.3. Әгәр дә Арендатор мәлкәтне кире кайтармаган яки аны вакытында кайтармаган икән, арендага бирүче аренда түләвен вакытында түләвен таләп итәргә хокуклы. Курсәтелгән түләү арендага бирүчегә китерелгән зыянны капламаса, ул аларны әлеге шартнамәнен 7.3 пунктында каралган неустойкадан тыш кайтаруны таләп итә ала.

7. Якларның җаваплылығы

7.1. Әлеге шартнамә буенча йөкләмәләрне үтәмәгән яки тиешенчә үтәмәгән як мондый үтәлмәгән зыянны башка якка кайтарырга тиеш.

7.2. Аренда түләвен үз вакытында күчермәгән өчен аренда бирүче чит акчалардан файдаланган өчен процентларны Россия Федерациясенең гамәлдәге законнарында каралган құләмдә һәм шартларда түләүне таләп итәргә хокуклы.

7.3. Милекне вакытында тапшырмаган өчен Арендатор Арендага бирүчидән сробы чыккан һәр көн өчен 0,1 % құләмендә неустойка түләүне таләп итәргә хокуклы.

7.4. Неустойка һәм процентларны түләттерү шартнамәне бозган якны натурадагы үәкләмәләрне үтәудән азат итми.

7.5. Әлеге шартнамә буенча йөкләмәләрне үтәмәгән барлық башка очракларда да яклар Россия Федерациясенең гамәлдәге законнары нигезендә җаваплы.

8. Бәхәсләрне хәл итү тәртибе

8.1. Әлеге шартнамә текстинде рөхсәтен тапмаган мәсьәләләр буенча яклар арасында барлық бәхәсләр һәм каршылықлар Россия Федерациясенең гамәлдәге законнары нигезендә сәйләшүләр юлы белән хәл ителәчәк.

8.2. Бәхәсле мәсьәләләрне сәйләшүләр барышында жайга салынмаган очракта әлеге шартнамәдән килеп чыккан яки ана бәйле килеп чыккан барлық бәхәсләр, аңлашылмаучанлықлар яисә таләпләр судта хәл ителергә тиеш.

9. Өстәмә шартлар

9.1. Әлеге шартнамә аренда сробы унике айдан ким булган очракта 2 нөсхәдә төзелде.

Аренда сробы унике айдан артык булган очракта, әлеге шартнамә 3 нөсхәдә төзелә, шуларның берсе дәүләт теркәвенә алу органына тапшырыла.

10. Якларның адреслары һәм түләү реквизитлары

Арендага бирүче

Арендатор

Яклар имзалары

Арендага бирүче:

/
(имза / Ф.И.О.)

М.У.

Арендатор:

/
(имза / Ф.И.О.)

М.У.

«_____» 20____ ел аренда Шартнамәсенә тапшыру акты

Буа шәһәре

"____" 20____ ел

_____нигезендә эшләүче _____, алга таба «Арендага бирүче» дип аталучы _____, бер яктан, һәм _____ нигезендә эш итүче _____, алга таба «Арендатор» дип аталучы, икенче яктан, түбәндәгеләр турында тапшыру акты төзеделәр:

1. Өлеге Акт 20_ елның " " _____аренда шартнамәсе буенча арендаторга _____адресы буенча урнашкан милекне тапшыруын раслый, ә сатып алучы югарыда күрсәтелгән мәлкәтне кабул итә.
2. Арендатор арендага бирүчегә 20_ елның " " _____аренда шартнамәсенең 1.1 4 пунктында күрсәтелгән сумманы тулысынча түләгән.
3. Якларның арендага шартнамәсе буенча.«_____» _____ 20____ бер-берсенә карата дәгъвалары юк.
4. Яклар имзалары:

Арендага бирүче

Арендатор

Яклар имзалары

Арендага бирүче:

Арендатор:

_____ /
(Имза / Ф.И.О.)

_____ /
(имза / Ф.И.О.)

М.У.

М.У.